

4. A magán birtokosok viszonzlagos fatalajon álló erdeinek s magának e talajnak használata *föltétlenül* szabad legyen.

5. Az erdei szolgálmányok megváltása lehető legrövidebb idő alatt létesítessék.

6. Hazánk erdészeti viszonyainak oly szükséges kimutatása céljából eszközöltessék egy országos erdészeti Statistika összeállítása és annak tárgyai folytonos nyilvántartása.

7. Az országos és megyei kormányhatóságok mellé állittassanak erdészeti szakképzett tanácsadók vagyis *országos és megyei erdő felügyelők*.

8. A szakismeret előmozdítása magyar nyelven való meghonosítása és terjesztése céljából *nevezetesen* a selmeczi erdészeti akadémia magyarosítása eszközöltessék.

Vadászati törvényeink.

Most midőn a magyar Gazdasági Egyesület kebeléből kinevezett bizottság, egy viszonyainknak megfelelő vadászati törvényjavaslat kidolgozásában fáradozik s ennek munkálatai remélhetőleg rövid időn napvilágot fognak látni, — időszerűnek tartjuk, hatályban lévő vadásztörvényeinket a „Vadász és Vertenylap“ után, magyar fordításban lapunkba felvenni.

1802. 24. t. cz. a vadászatról és madarászatról.

A vadászat és madarászat körül felmerült visszaélések megszüntetésére Ő Felsége kegyes jóváhagyásával a karok és rendek elhatározták: hogy

1-ső §. Mind a parasztnak, mind pedig azoknak, kiknek a vadászat az 1729. 22. t. cz. által tiltva volt, kopó és vizsla kutyákat tartani, vadászni vagy mindazon madár nemekre, melyek a fentmondott törvénycikkelyben elősoroltatnak, és fajdtyukokra semmiféle módon madarászatot űzni inentúl sem lészen szabad.

2-ik §. Földesurak egész területüknek vagy egy tagban kivágot földbirtokuknak felét, az uradalmakban pedig (míg egy tagban

nem fognak birtokoltatni) akár egyenkint minden egyes területnek, akár az egész testnek felét minden megyében — a megyének törtenendő előleges bejelentés végett, és a megye által kiküldendő egyének közreműködésével — kijelölhetik úgy, hogy az a birtoknak felét túl ne haladja, a vadászatot a közhatározatok értelmében táblák kitétele által megtilalmazhassák. Hol pedig több közbirtokos létezik, ha az egyenkénti birtokrészletekben vadászat üzethetik, felének kihagyásával a másik felerész külön is megtilalmazható lészen; ha pedig az egyes részletek kisebbek lennének és ezért rajtok egyenként vadászat nem lenne gyakorolható, a közbirtokosoknak előre ment közmegyezése folytán, a magán birtoklás sérelme nélkül, az egész területnek fele részét a közbirtokosság részére megtilalmazni szabad legyen.

3-ik §. A terület megtilalmazott részében csak a tulajdonosoknak szabad annak idején vadászni, a nem tilalmazott másik felerészben pedig minden egyéb nemeseknek és nemesi előjogokkal biróknak a szaporodási idényeken kívül, azon föltétel alatt azonban, hogy másnak földjén nem egész csapat emberrel, hajtókkal vagy épen kereskedelmi célból, hanem csak és csupán magán szükségre egy vagy két szolgáljával, vagy egyik másik fizetéses cselédjével vadászhasson — az alább következő feltételek mellett a vadászati és madarászati jog épen megmaradjon.

4-ik §. Hogy az említett szaporodási időközök, mellyekben vadászni tilos, tudva legyenek ezek következőleg részleteztetnek: a himszarvasokra nézve sept. 15-ik napjától jun. 1-ső napjáig, a szarvastehenekre jan. 1-ső napjától sept. 1-ső napjáig; dántehenekre mart. 1-től május közepéig; végre a nyulakra febr. 1-től május végeig. Azonban az egyik nemnek szaporodási idénye a másik nemre való vadászatot ne akadályozza.

5-ik §. Vetéseken aratás végeig, réteken apr. 24-kétől széna — és hol teremni szokott — sarju betakarításig, szőlőkben pedig a nyulak szaporodási idejétől kezdve a szüret bevégzéséig gyalogoknak, annál kevésbé lovasoknak a vadászat meg ne engedessék.

6-ik §. Ha azonban a kutyák az elébb mondott vetésekre, kaszálókra vagy tilalmazott rétekre vadüldözés közben befutnának, ezeket ugyan — kivéven a szőlőkben — lelőni vagy magának tartóztatni nem lészen szabad, hanem ha elfogatnak, tulajdonosaiknak visszaadandók lesznek. A szabad vadászati idényben megsebesített vadat mindazonáltal a szomszéd idegen tilalmazott földre is kö-

vetni és ottan fölvenni, valamint a vadat üldöző kutyákat visszahívás végett oda követni lehet, a vadászatot azonban ott folytatni szabad ne légyen.

7-ik §. Utazás közben, ha valamely nemes nem elzárt vadashelyeken (minők fáczányosok, fogolynevelő világosan kijegyzett helyek, mellyek természetesen kivételt képeznek) az országút mentében valamely vadat meglő, a miképen ő vagy nemes vagy paraszt, a ki az általa mivelte földön kárttevő vadat elfogandja vagy elnyomandáná, és pedig a nemest, kivéven ha idegen tilosban is vadászni merészkednék, a jogtalanul vadászókra szabott büntetés ne érje; az elfogott vadat azonban parasztnak saját használatára fordítani szabad ne legyen, hanem a vadnak ilyen elfogója az illető uraságnak azonnal bejelenteni köteles lészen, hogy vadat fogott, a vadnak tulajdonosa pedig a vad által okozott kárt a 10. §. értelme szerint megtéríteni köteles lészen.

8-ik §. Ki ezen törvény rendeletének ellene cselekedni merészkedik, vagy épen vadaskertben nevelt vadat lelőni találma, vagy ott vadászni próbálna, ha nemes annyiszor a hányszor az erőszakoskodásra szabott büntetésben, az elejtett vad árának s az okozandó perköltségek megtérítésében az alispáni bíróság által legfeljebb két törvényszak lefolyta alatt okvetlen elmarasztalandó. De ellenkezőleg az is, ki nem tilos téreken a vadászatot gátolja, erőszakoskodónak íteltessék, a nemtelen pedig, ki a törvényt áthágja, az elkövetett véttséghez képest biróilag is megfenyítessék.

9. §. Hogy pedig vadászat alkalmával összeütközések és viaskodások ne történjenek és a felhevülők által a szükség parancsolta önvédelem korlátai tul ne lépessenek: — a törvényes visszatorlás sértetlen fentartása mellett, a vadászó nemesnek lőfegyverét elvenni, vagy emberre irányozni, vagy reá elsütöni tilalmas legyen, az ellenkezőleg cselekvők, habár a fegyver szántsándékos elsütése balkövetkezés nélkül történik is, az illető törvényhatóságok által, a véttséghez mért büntetés elvétele végett actióval illetessenek.

10. §. A vadak által ejtett károkat a vadat nevelő tulajdonos azonnal történendő megbecsülés szerint megtéríteni tartozzék, mit ha megtagadna, a károsult által — a nemnemesekre nézve pedig a tiszti ügyész felperessége mellett, az erőszakoskodási bűntény elleni büntetés 8-ik pontjának értelme szerint köteleztessék; urának különös megbízása nélkül vadászó vadász ha kárt okoz, a kár megtérítésén

felül még azon külön fenyítéket is kapjon uraságától, vagy azon esetben, ha emez elégtételt adni elmulasztaná, illető bírósága által. Ezek mellett a megyéknek azon joga, hogy a vadak tulajdonosait vadállomány apasztása vagy elzárására szoríthassák, épen fennmaradjon.

11. §. Ragadozó vadakat és a vetésekben vagy szőlőkben kárttevő madarakat, a helyi körülmények szerint, irtani az illető törvényhatóságoknak tisztében állandó; sőt ha szükségesnek látszik, az illető törvényhatósági tisztviselő — az illető földes urnak leendő előleges bejelentés mellett — az azelőtt is szokásban volt mód szerint vadászatot is rendezhessen, de csupán csak a ragadozó vadak és kárttevő madarak ellen.

12. §. Ő Felsője a karok és rendek aláztatós kérelmére a katonatisztek és a katonai törvények alatt álló egyéb egyéneket az 1729 : 21. t. cz. értelmében, és az ide vonatkozó legmagasabb királyi rendelvények szigorú megtartására szoríttatni kegyeskedendik.

Az 1840-ik évi IX. t. oz. 15-ik §.

A vadászatról alkotott 1802 : 24 törv. czikkely rendelete továbbá is megmaradván, annak értelmében vetéseken az aratás végeig, kaszálókon és réteken, még a széna sőt a sarju is be nem takarított, szőlőkben febr. 1-ső napjától szüret végeig, úgy a vadászatról a törvény értelmében rendesen tilalomba vett és kitáblázott helyeken, sőt gyöngye faültetésekben is, míg azok az óvhatatlan károsítások ellen elegendőleg megerősödtek, a vadászat a tulajdonoson kívül más bárkinek is általán tilalmaztatik. Ahoz képest tehát a vadászat által akár tilosban, akár azon kívül elkövetett károsítások a szántsándékosok sorába számíttatván, a költségeknek egyszeres, a kárnak pedig kétszeres megtérítésével rendeltetnek fenyíttetni; fönmaradván azonfelül a vadászat tulajdonosának azon joga, hogy a tilalomnak megtörését a tilalmattörő ellen az 1802 : 24. t. cz. értelmében a törvény rendes útján követelje. — A vadász- és más ebek által történt kártételekért azoknak tulajdonosa mindenkor felelős; az illy mód történt károsítások a költségekkel egyetemben egyszeresen rendeltetnek megtéríttetni.

Visontal.